

Перелік посилань

1. Панов, Б.С. Техногенные месторождения Донбасса и Украины / Б.С. Панов // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: «Гірничо- геологічна». – Донецьк : ДонНТУ. – 2004. – Вип. 81. – 3-7 с.
2. Бент, О.И. Цветные металлы в отходах гальванических производств / О.И. Бент, Ф.Г. Баклан, Г.А. Крегмер, В.К. Яцун // Экотехнологии и ресурсосбережение. – 1996. – № 1. – 47-50 с.

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕДУРИ ОЦІНКИ ЕКОЛОГІЧНО – ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

*Дармофал Е.А., доц., к.т.н.,
Харківська державна академія фізичної культури, Україна
elyadarmofal@gmail.com*

У країнах, що розвиваються з великою кількістю виробничих та промислових підприємств, великі міжнародні організації застосовують процедуру оцінки екологічно-інвестиційних проєктів. В даний час для збереження навколишнього середовища впроваджуються і застосовуються більш вдосконалені природно-і ресурсозберігаючі технології та техніки, модернізуються виробництва, а також велика увага приділяється відновленню порушеного екологічного балансу.

На сьогодні активно використовують поняття екологічної експертизи. Завдання екологічної експертизи полягає в попередній перевірці відповідності господарської діяльності екологічним вимогам, а її мета - попередження шкідливих екологічних та інших наслідків такої діяльності. Особливістю державної екологічної експертизи є визначення рівня екологічної небезпеки запланованій чи здійснюваній господарської, наукової чи іншої діяльності, яка може в сьогоднішній або майбутньому прямо або побічно вплинути на стан навколишнього середовища і здоров'я населення.

В умовах економічного розвитку виробництва екологічна експертиза є одним з найбільш ефективних управлінських важелів раціонального природокористування і охорони оточуючого середовища. Існують деякі переваги і недоліки, проблеми і труднощі у розвитку даного напрямку. Однією з головних «внутрішніх» складнощів у здійсненні експертних оцінок є їх суб'єктивний характер і труднощі з кількісною інтерпретацією оцінюваних екологічних параметрів навколишнього середовища. До числа «зовнішніх» труднощів і невирішених проблем екологічної експертизи та оцінки впливу на навколишнє середовище, характерних не тільки для України, але і інших країн, відносяться: їх нормативно-процедурні відмінності і складності в адаптації міжнародних правил в цій області до національних природоохоронних законодавств. Також при проведенні експертної оцінки заважають занадто

тривалі терміни, що знижують її ефективність. Також при проведенні експертної оцінки заважають занадто тривалі терміни, що знижують її ефективність. Найменш вивченою областю екологічної експертизи є громадська екологічна експертиза, декларована, але мало чим забезпечена в Україні. Дане питання вимагає в подальшому досліджень і розробок відповідних нормативних документів.

Екологічна оцінка проводиться інвестором на підставі інформації, що подається ініціатором, починаючи від проектної пропозиції з заявкою на кредит до оцінки якості інвестиційного проекту після сплати останньої частини кредиту або після завершення проекту.

Проведення екологічної оцінки в повному обсязі передбачає вирішення наступних завдань:

- класифікація проектів за ступенем впливу на навколишнє середовище;
 - узгодження Технічного завдання на проведення оцінки впливу на навколишнє середовище (далі – ОВНС);
 - контроль за ходом виконання ОВНС;
 - контроль за обліком рекомендацій ОВНС в підготовлених рішеннях по проекту;
 - екологічна експертиза обґрунтовує документації;
 - узгодження екологічних умов реалізації проекту;
 - контроль за виконанням екологічних умов на стадії реалізації проекту.
- Екологічна оцінка дозволяє ініціатору покращувати екологічні аспекти інвестиційного проекту при його підготовці, а саме:
- своєчасно виявляти і вирішувати проблеми екологічного характеру;
 - зменшувати кількість обов'язкових екологічних умов, що включаються у фінансовий договір;
 - уникати додаткових витрат і затримок через раптову появу екологічних або пов'язаних з ними соціальних і економічних проблем.

Екологічна оцінка створює можливості для координації дій конкретного ініціатора проекту з заходами, виконуваними в рамках державної екологічної політики, діями органів місцевого самоврядування, спрямованими на поліпшення стану навколишнього середовища, з галузевими природоохоронними планами.

Процедура проведення еколого-економічної оцінки в першу чергу включає класифікацію проектів та їх компонентів за ступенем потенційного впливу на навколишнє середовище. У класифікації, рекомендованої Всесвітнім Банком виділяють чотири категорії проектів в залежності від характеру, масштабів і ступеня значимості їх впливу на навколишнє середовище.

Категорія А: проекти і їх компоненти, здатні зробити негативний і значний за масштабами вплив на навколишнє середовище. Як правило, потрібно їх екологічна оцінка.

Категорія Б: проекти і їх компоненти, які здатні надати специфічний вплив на навколишнє середовище. Екологічний аналіз може носити обмежений характер.

Категорія В: проекти і їх компоненти, які, як правило, не мають значного впливу на навколишнє середовище. Екологічний аналіз звичайно не потрібно.

Категорія Г: проекти, які спрямовані на поліпшення стану навколишнього середовища або пов'язані з ліквідацією збитку, заподіяного стихійними лихами. З огляду на те, що подібні проекти повинні здійснюватися вкрай швидко, передбачають в основному відновлення і ремонт існуючих господарських об'єктів, вони, як правило, не вимагають повної екологічної оцінки.

Після визначення категорії, до якої може бути віднесений розглянутий інвестиційний проект, проводиться екологічний аналіз. Екологічна оцінка конкретного проекту повинна включати визначення та оцінку існуючих «первинних» умов навколишнього середовища і потенційних видів прямого і непрямого впливу, в тому числі можливостей поліпшення стану навколишнього середовища. Екологічна оцінка повинна включати заходи щодо попередження, зменшення та компенсації збитків, які доцільно формулювати у вигляді конкретного плану дій. Також в екологічну оцінку повинні входити питання організації природоохоронних заходів та навчання персоналу на проектованому об'єкті, а також моніторинг стану навколишнього середовища.

Проведена класифікація інвестиційних проектів Всесвітнім Банком, головним чином, за однією ознакою і масштабами впливу на навколишнє середовище без практичного обліку методів оцінки цього впливу, яким приділяється значно менше уваги, головним чином гальмує практичну реалізацію процесу еколого-економічної оцінки інвестиційних проектів.

Обов'язково необхідно торкнутися поняття економічних збитків від екологічних порушень. Цей показник дозволить перевести негативний вплив проектів на навколишнє середовище з розряду екологічних характеристик проекту в розряд його економічних характеристик (рис.).

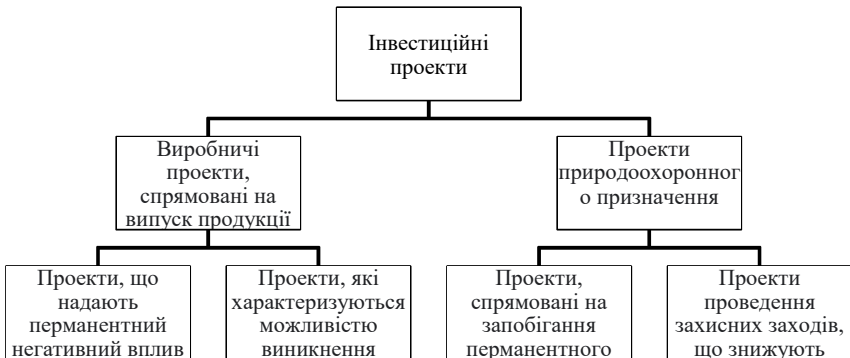

Рисунок – Схема класифікації інвестиційних проектів з точки зору оцінки економічного збитку від екологічних порушень

Відповідно до українського законодавства всі проекти незалежно від їх кошторисної вартості та відомчої належності повинні представлятися на

державну екологічну експертизу і містити матеріали ОВНС. В екологічний розділ інвестиційного проекту повинні бути включені:

- оцінка впливу на стан навколишнього середовища, кількісну оцінку екологічних збитків від реалізації проекту і можливі заходи щодо запобігання негативного впливу;

- заходи, для поліпшення екологічної ситуації, як регіону, так і країни в цілому, а також їх результат в кількісному вираженні;

- оцінку екологічних ризиків, передбачуваний їх характер і діапазон змін в зв'язку з реалізацією заходів щодо зниження ризиків.

Варто звернути увагу на те, що існуюча процедура екологічної експертизи є єдиним бар'єром на шляху здійснення екологічно небезпечних проектів. У цих умовах, при прийнятті рішення про доцільність впровадження інноваційного проекту необхідно враховувати економічні збитки від екологічних порушень, викликаних їх реалізацією. При цьому не тільки екологічна, а й економічна експертиза буде стимулювати розробників проектів на екологізацію будь-якого виробництва. Таким чином, перехід до еколого-економічної оцінки ефективності інноваційного проекту міг би стати реальною мотивацією для впровадження екологічно безпечних технологій.

Перелік посилань

1. Пурба С. Спасение проекта. Как избежать катастрофы при управлении проектом. Экспресс-курс для начинающих топ-менеджеров Пурба С., Зукеро Д. – М. : НТ Пресс, 2007. – 432 с.

2. Verma V. Managing the Project Team. The Human Aspects of Project Management / Verma V. – Pennsylvania, PA : PMI, 1997. – V. 3. – 296 p.

3. Водовозов Є.Н. Стратегії та підходи до реструктуризації підприємств сфери ЖКГ в умовах реформування власності України. Економіка промисловості. 2011. № 2–3. С. 128–135.

4. Воркут Т. А. Проектний аналіз: навч. посіб. Київ: Укр. центр духовної культури, 2000. 440 с.

ОЦІНКА ЗМІН ПОКРИВУ ЗЕМНОЇ ПОВЕРХНІ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДІВ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ ЗЕМЛІ

*Дудар Т.В., доц., д.т.н., Карпенко Т.В., здобувач першого рівня вищої освіти, Національний авіаційний університет, Україна
taniakarpenko337@ukr.net*

Дистанційне зондування землі (ДЗЗ) – це спосіб отримання інформації про земну поверхню та розташовані на ній об'єкти шляхом реєстрації електромагнітного випромінювання, що відбивається від них, без безпосереднього контакту. Досить часто, говорячи про дистанційне зондування,